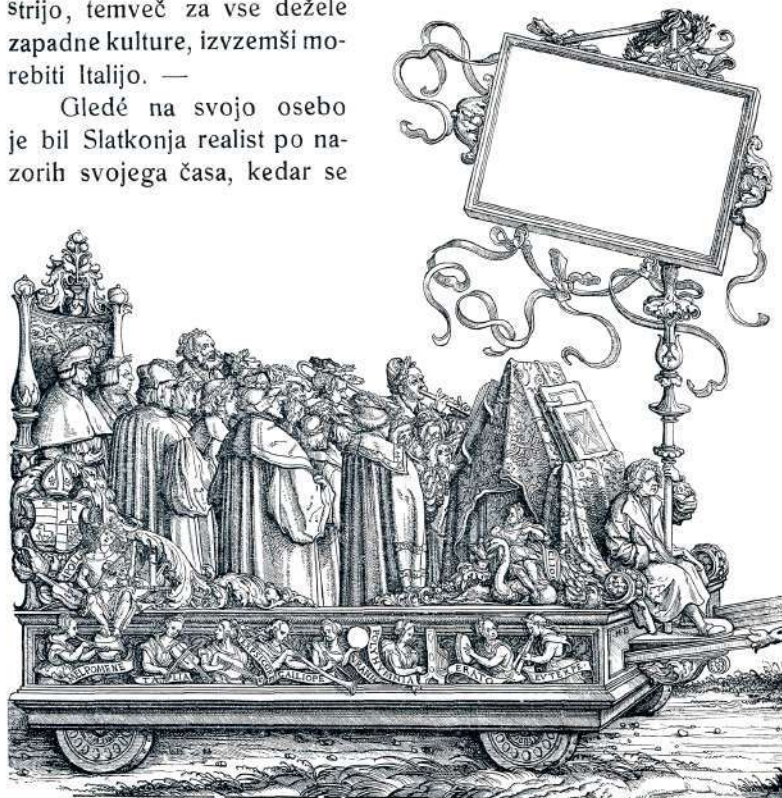

V teh stihih našteva cesar vsa tehnična sredstva, s katerimi je njegov kapelnik povzdignil petje na dvoru; potrjuje, da je glasbotvoren pomnožil z mnogimi napevi, ter priznava, da ga je sam pač izpodbudil in da ga je napotil do tega, — osebno z ustanovitvijo dvorne glasbene kapele, — a da je vendarle Slatkonja tudi že sam stremil po tem ter samostojno reševal svojo zadačo.

V tem delovanju je v pretežni meri tudi njegova kulturnozgodovinska pomenljivost, ne le za cesarski dvor in za Dunaj, tudi ne samo za Avstrijo, temveč za vse dežele zapadne kulture, izvzemši morebiti Italijo. —

Gledé na svojo osebo je bil Slatkonja realist po nazorih svojega časa, kedar se

IZ TRIUMFALNEGA SPREVODA CESARJA MAKSIMILIJANA I.:
ŠKOF SLATKONJA (ZADAJ) IN NJEGOV ZBOR

je šlo za ohranitev in izboljšanje njegovih gmotnih razmer. A pripomniti je takoj, da je imel pri tem vedno tudi višje namene: podpiral in gojil je umetnost in vedo tudi kot zasebnik.

Njegov pokrovitelj in mecén, cesar Maksimilijan, ga je podpiral in mu omogočil kumulacijo ali združenje cerkvenih služb v takem številu, ki še v onem času ni bilo navadno.

L. 1499. mu je podelil župnijo Dobrnič, ne da bi mu bil odvzel ljubljanski kanonikat ali dvorno

imenoval „ténor“, t. j. pravo jedro ali vsebina skladbe. Od tod navada, da imenujemo ta glas še dandanes tenór. — V teh stihih je dokaz, da je Slatkonja res vglasboval cerkvena besedila.

kapelništvo. V ravnoistem letu ga je prezentiral oglejskemu patriarhu, kardinalu Grimaniju, za prošta novomeškega in za župnika s to proštijo spojene fare šentrupertske na Dolenjskem. Potrditev je bila izdana v Ogleju šele 23. julija l. 1500. Postal je torej po spričevanju nekdanjih oglejskih, sedaj pa v Vidmu hranjenih škofijskih aktov (Izv. muz. dr., III, 62.), mnogo preje novomeški prošt, nego pripoveduje Valvasor (XI., 482.) Tedaj je dobil tudi svoj grb od cesarja, na desno obrnjenega zlatega konja na belem ščitu ali polju. Ta grb je ohranil kot osebno in govoreče znamenje tudi pozneje, dokler je živel. Nahajamo ga na korarskih stolih ali klopih pri sv. Štefanu na Dunaju, na njegovem nagrobnem spomeniku, na sliki, predločujoči smrt Matere božje, o kateri izpregovorimo pozneje še podrobnejše, in na njegovih uradnih in zasebnih pečatih.

Leto pozneje (1501) je umrl pičenski škof Jurij Maninger. Ta mala škofija je veljala prejšnje čase za kranjsko ozemlje, dasi leži v sredi Istrskega poluostrova, malo proti jugovzhodu od Pazina. Še Valvasor piše o Pičenu (XI. 30 nasl.), omenja revne hiše, slabo škofovo rezidenco in pičle njegove dohodke; vendar pa izrečno poudarja, da se prišteva Istri.

Najbrže je cesar takoj po Maningerjevi smrti določil Slatkonjo za to škofijo. Vendar se mi vidi, da ga pred letom 1505. ni prezentiral. Kajti l. 1503. je postal naš rojak tudi prošt ljubljanski in bržkone tudi župnik žužemberški; kajti 14. aprila 1504 mu je dal cesar novo ekspektanco na župnijo Trebnje; tu ga imenuje župnika žužemberškega, ne pa še (izvoljenega) škofa pičenskega. Tudi v vatikanskem arhivu ni o tem imenovanju nobene beležke¹⁾ in v listinah l. 1513. se izrečno poudarja, da je novomenovani dunajski škof izvoljeni pičenski nadpastir Slatkonja, da pa o tej izvolitvi svoj čas niso izgotovili nikakršnega pisma (litteris Apostolicis super

¹⁾ Dolžnost mi je, da se tu s pristržno hvaležnostjo spominjam ogromnega dela, ki sta ga drage volje prevzela v prilog mojim preiskavam o Slatkonju g. dvorni svetnik dr. L. Pastor, predstojnik zavoda „Istituto Austriaco di studii storici“ v Rimu, in po njegovem navodilu odnotni g. knjižničar, dr. Josip Pogatscher, pregledavši listine angelskograjskega, lateranskega in konzistorialnega arhiva, računske knjige apostolske kamore in Gerampijeve zapisnike vatikanskega arhiva.